Parlamentul
Republicii Moldova

D.C. nr. 06

27 martie 2025

Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova

Biroului Permanent
al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr.797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege privind statutul agenților străini în Republica Moldova.

Anexe: 1. Proiectul de lege – 3 file;
2. Nota de fundamentare – 4 file.

Diana CARAMAN
Deputată în Parlament

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI
REPUBLICII MOLDOVA
D.D.P. Nr. 101
"28" 03 2025
Ora

Proiect

LEGE
privind statutul agenților străini în Republica Moldova

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I. Dispoziții generale

Articolul 1. Scopul și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege are drept scop **asigurarea transparenței** activităților desfășurate de persoane juridice și fizice care primesc finanțare din surse externe și care participă la procesele politice, economice, sociale sau educaționale din Republica Moldova.

(2) Legea stabilește criteriile de identificare a agenților străini, regulile de înregistrare și raportare a activităților acestora, precum și măsurile de control și sancțiuni în caz de încălcare a prevederilor legale.

Articolul 2. Definiții

În sensul prezentei legi, următorii termeni se definesc astfel:

a) **Agent străin** – orice persoană juridică sau fizică ce primește direct sau indirect **finanțare externă** în proporție de cel puțin **50%** din totalul veniturilor anuale și care desfășoară activități ce influențează **viața politică, economică, socială sau educațională** din Republica Moldova.

b) **Finanțare externă** – orice resurse materiale sau financiare primite de la guverne străine, organizații internaționale, persoane fizice și juridice nerezidente.

c) **Activitate de influență** – orice acțiune menită să influențeze deciziile politice, legislative, electorale sau să modifice percepția publică asupra unor subiecte de interes național.

d) **Comitetul pentru Controlul Influenței Străine** – organ independent însărcinat cu monitorizarea, supravegherea și aplicarea prezentei legi.

Capitolul II. Înregistrarea și obligațiile agenților străini

Articolul 3. Obligația de înregistrare

(1) Orice entitate care întrunește criteriile definite la Art. 2 alin. (1) este obligată să se înregistreze **în Registrul Agenților Străini**, gestionat de **Comitetul pentru Controlul Influenței Străine**.

(2) Cererea de înregistrare trebuie să conțină:

a) Datele de identificare ale entității;

b) Sursa și volumul finanțării externe;

c) Activitățile desfășurate și obiectivele acestora;

d) Structura de conducere și afilierile internaționale.

(3) Înregistrarea trebuie realizată în termen de **30 de zile** de la primirea finanțării externe.

Articolul 4. Obligația de transparență

(1) Agenții străini sunt obligați să publice **trimestrial** rapoarte privind utilizarea fondurilor externe și activitățile desfășurate.

(2) Materialele publice (site-uri web, broșuri, reclame, campanii media) trebuie să conțină mențiunea: **„Această entitate este înregistrată ca agent străin în Republica Moldova".**

(3) Neindicarea statutului de agent străin în materialele publice constituie **contravenție** și se sancționează conform Art. 11.

Articolul 5. Restricții aplicabile agenților străini

Agenții străini nu pot:

a) Finanța **partide politice, candidați electorali sau campanii electorale** în Republica Moldova.

b) Desfășura **activități de lobby** în favoarea unor interese străine, fără informarea Comitetului.

c) Participa la **programe educaționale** fără avizul Ministerului Educației și Comitetului pentru Controlul Influenței Străine.

Capitolul III. Controlul și sancțiunile aplicabile agenților străini

Articolul 6. Comitetul pentru Controlul Influenței Străine

(1) Se înființează **Comitetul pentru Controlul Influenței Străine** (în continuare, Comitetul), organ autonom sub control parlamentar.

(2) Comitetul este alcătuit din 7 **membri**, numiți de Parlament, cu un mandat de **5 ani fără posibilitate de reînnoire**.

(3) Comitetul are următoarele atribuții:

a) Administrarea **Registrului Agenților Străini**;

b) Monitorizarea conformității activităților agenților străini;

c) Aplicarea **sancțiunilor** pentru încălcări ale prezentei legi;

d) Emiterea **rapoartelor anuale** privind influența străină în Republica Moldova.

Articolul 7. Procedura de control

(1) Agenții străini sunt supuși **inspecțiilor anuale** din partea Comitetului.

(2) Comitetul poate efectua **controale inopinate** dacă există **indicații rezonabile** privind încălcarea legii.

(3) În cazul unor încălcări, Comitetul poate dispune:

a) Avertisment scris;

b) Aplicarea de **amenzi**;

c) Suspendarea activității pentru **până la 6 luni**;

d) **Dizolvarea** entității prin hotărâre judecătorească.

Articolul 8. Sancțiuni

(1) Lipsa înregistrării în Registrul Agenților Străini se sancționează cu **amendă de la 50 000 la 200 000 lei**.

(2) Nedeclararea finanțărilor externe se sancționează cu **blocarea conturilor bancare** și confiscarea sumelor nedeclarate.

(3) În cazul încălcării repetate a prezentei legi, instanţele de judecată pot dispune **lichidarea** entităţii.

Capitolul IV. Dispoziţii finale

Articolul 9. Implementarea şi intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de **90 de zile** de la publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de **60 de zile** de la intrarea în vigoare, Guvernul va adopta **actele normative necesare implementării** acestei legi.

PREŞEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind statutul agenţilor străini în Republica Moldova.

1. Denumirea sau numele autorului şi, după caz, a/al participanţilor la elaborarea proiectului actului normativ
Prezentul proiect de lege a fost elaborat de către deputata Parlamentului Republicii Moldova – Diana CARAMAN
2. Condiţiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
În contextul intensificării proceselor de globalizare şi al creşterii implicării organizaţiilor internaţionale şi actorilor străini în viaţa social-politică a Republicii Moldova, devine imperativă adoptarea unor mecanisme legislative eficiente pentru asigurarea transparenţei şi protecţia suveranităţii naţionale.
2.2. Descrierea situaţiei actuale şi a problemelor care impun intervenţia, inclusiv a cadrului normativ aplicabil şi a deficienţelor/lacunelor normative
În ultimele decenii, Republica Moldova s-a confruntat cu o serie de provocări legate de influenţa externă în domenii esenţiale, precum politica, mass-media, educaţia şi societatea civilă. Deşi cooperarea internaţională şi sprijinul extern rămân elemente importante pentru dezvoltarea ţării, este esenţial să existe garanţii clare că aceste resurse financiare sunt utilizate în mod transparent şi în conformitate cu interesele naţionale. Scopul acestui proiect de lege nu este limitarea activităţii organizaţiilor neguvernamentale sau a parteneriatelor internaţionale, ci introducerea unor măsuri de transparenţă similare celor aplicate în alte state democratice. Modelul legislativ propus este inspirat de legislaţia SUA (Foreign Agents Registration Act – FARA, 1938), Australia (Foreign Influence Transparency Scheme Act, 2018), Israel, Franţa şi Germania, ţări care au implementat mecanisme eficiente pentru monitorizarea activităţilor influenţate de finanţări străine. Prin urmare, prezenta lege introduce criterii clare de identificare a agenţilor străini, stabilind obligaţia de înregistrare, raportare şi respectare a unor reguli stricte privind activitatea acestora în Republica Moldova.
3. Obiectivele urmărite şi soluţiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului şi evidenţierea elementelor noi
Proiectul de lege urmăreşte consolidarea securităţii naţionale şi protecţia suveranităţii Republicii Moldova, prin:

✓ Creşterea transparenţei în utilizarea fondurilor externe de către entităţi implicate în viaţa social-politică a ţării;

✓ Prevenirea influenţei străine necontrolate asupra proceselor decizionale din Republica Moldova;

✓ Protejarea instituţiilor statului de manipulări externe şi ingerinţe incompatibile cu interesul naţional;

✓ Crearea unui mecanism de supraveghere eficientă, care să permită statului monitorizarea şi sancţionarea activităţilor desfăşurate în afara cadrului legal.

Pentru atingerea acestor obiective, legea stabileşte:

- Înregistrarea obligatorie a agenţilor străini într-un registru unic gestionat de Comitetul pentru Controlul Influenţei Străine;
- Obligaţii clare de raportare privind sursele de finanţare, scopurile şi activităţile desfăşurate;
- Restricţii în domenii sensibile, cum ar fi finanţarea partidelor politice, activitatea de lobby nedeclarată şi implicarea în educaţie fără autorizare;
- Sancţiuni eficiente pentru cei care încalcă prevederile legii, inclusiv amenzi, blocarea fondurilor şi interdicţia desfăşurării activităţilor în Republica Moldova.

Contrar unor percepţii eronate, legile privind agenţii străini sunt norme uzuale în state democratice, menite să asigure protecţia împotriva influenţelor externe necontrolate. Printre cele mai cunoscute reglementări internaţionale similare se numără:

- Statele Unite ale Americii – Foreign Agents Registration Act (FARA, 1938) impune obligaţia de înregistrare şi raportare pentru toate entităţile care acţionează în interesul unui stat străin sau al unei organizaţii externe.
- Australia – Foreign Influence Transparency Scheme Act (2018) reglementează activităţile agenţilor străini şi interzice influenţa ascunsă asupra procesului decizional naţional.
- Franţa – legislaţia privind transparenţa finanţărilor externe ale organizaţiilor neguvernamentale, care limitează influenţa nejustificată asupra procesului electoral şi decizional.
- Germania – interdicţia finanţării externe a partidelor politice şi a unor activităţi de lobby desfăşurate fără raportare oficială.

3.2. Opţiunile alternative analizate şi motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu s-au analizat.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Prin adoptarea prezentei legi, Republica Moldova se aliniază practicilor internaţionale recunoscute, consolidându-şi capacitatea de autoreglare şi apărare a democraţiei.

Aplicarea legii nu va afecta activitatea organizaţiilor care desfăşoară proiecte strict sociale, umanitare sau educaţionale fără implicaţii politice. Legea vizează doar acele entităţi care, prin sursele lor de finanţare şi tipul de activităţi, pot influenţa direct deciziile guvernamentale, opiniile publice şi procesele electorale.

Beneficiile implementării legii:

✓ Creşterea încrederii cetăţenilor în instituţiile publice şi în organizaţiile neguvernamentale transparente;

✓ Asigurarea corectitudinii şi echilibrului în procesele politice şi electorale;

✓ Consolidarea securităţii naţionale, prin prevenirea amestecului ilegal în afacerile interne ale statului;

✓ Protejarea libertăţii de expresie şi a mediului democratic de manipulări externe.

4.2. Impactul financiar şi argumentarea costurilor estimative

Nu se aplică.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu se aplică.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echităţii şi egalităţii de gen

Republica Moldova, în calitate de stat suveran, are dreptul şi obligaţia de a reglementa şi controla orice formă de influenţă străină care poate afecta securitatea naţională, procesul democratic şi instituţiile statului.

Prezenta lege:

✓ Nu interzice activitatea ONG-urilor sau a presei independente, ci doar introduce mecanisme de transparenţă obligatorii pentru entităţile care primesc finanţare externă;

✓ Nu limitează cooperarea internaţională, ci impune raportarea clară a finanţelor şi activităţilor derulate cu sprijin extern;

✓ Nu afectează libertatea de exprimare, dar protejează spaţiul public de propagandă şi ingerinţe externe ascunse.

Prin urmare, adoptarea acestei legi este o măsură necesară şi proporţională pentru consolidarea suveranităţii Republicii Moldova, protejarea instituţiilor democratice şi asigurarea transparenţei în activităţile influenţate de finanţări externe.

Aceasta este o lege despre securitate, transparenţă şi suveranitate – principii fundamentale ale oricărui stat democratic şi modern.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu se aplică.

4.6. Alte impacturi şi informaţii relevante

Nu s-au identificat.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislaţia UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu se aplică.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu se aplică.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Întru respectarea prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul urmează să fie publicat pe pagina oficială a Parlamentului (parlament.md) și după necesitate supus consultărilor publice.
7. Concluziile expertizelor
În temeiul art. 36 și 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul va fi supus expertizei anticorupție și juridice.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul se înscrie în cadrul normativ în vigoare.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Nu necesită capacități de competență, materiale, umane și financiare suplimentare.

Deputat în Parlament:
Diana CARAMAN

